

Rusija dobila note o berlinski krizi

Bevin naznanil popoln sporazum med
zapadnimi državami. Višinski obsodil
mahinacije anglo-ameriškega bloka

London, 23. sept.—Velika Britanija, Amerika in Francija so izročile note o berlinski krizi ruskim poslanikom v Londonu, Washingtonu in Parizu, pravi naznanilo britskega zunanjega urada. Zahtevale so odločitev o krizi, preden bo zadeva predložena generalni skupščini Združenih narodov, ki se je sestala na zasedanju v Parizu.

Britski zunanji minister Ernest Bevin je izročil noto ruskega poslaniku Zarubinu v Londonu. Dejal je, da vsebina note ne bo objavljena. V svojem govoru v parlamentu je dejal, da je bil dosežen popoln sporazum med Veliko Britanijo, Ameriko in Francijo glede izvajanja skupnih smernic, ako se bodo razgovori o berlinski krizi v Moskvi izjalovili.

"Posvetovanja so v teku med zapadnimi državami in se bodo nadaljevala," je rekel Bevin. "Govorice krojijo, da se zapadne države ne niso sporazumele. Govorice so brez podlage. Dosegli smo sporazum ne samo glede berlinske politike, temveč tudi glede izvajanja skupnih smernic. Ne trdim, da smo za vojno. Tako daleč se nismo prišli. Rešiti hočemo Berlin pred učinki blokade in onimi, ki so se poslužili tega podlega sredstva v izvajanju pritiska na zapadne zaveznike, ki so bili v njemu v vojnem času. To je grdo povračilo zapadnim državam v povojni dobi.

Priljubljeni smo za borbo, ako bo potrebna, da ne bo Evropa prišla pod komunistično diktaturo. Edino upanje za svobodno Evropo je delo, da se dvigne na noge s pomočjo mogočnega prijatelja in ekonomskega rešitelja — Amerike. Spominjam se izjave, katero je podal britski premier po Dunkirku 1. 1940. Dejal je, da ni mogoče zadovoljiti nacistov. Bil je v pravem. Ko je bila odrejena ruska blokada Berlina, sem vedel, da je pred nami resna odločitev. Odločitev je padla. Ta je, da moramo stati trdno, ali pa se obrniti in iti v drugi Munich."

Bevin je dalje rekel, da še ne more razkriti poteka razgovorov med poslaniki zapadnih držav, premierjem Stalinom in Molotovom v Moskvi. Razgovori se bodo nadaljevali v Parizu. Dostavil je, da je prekle ruske blokade zapadnega Berlina pogoj za dosego sporazuma med zapadnimi državami in Sovjetsko unijo.

Parlament je podprl Bevinu. Ko je zaključil svoj govor, je vstal Richard A. Butler, prosvetni minister v Churchillovi vladi, in izjavil, da konservativna stranka podpira politiko zunanjega ministra. "Lahko se vrnete v Pariz v zavesti, da je parlament na vaši strani in da podpira vašo politiko," je dejal.

Zunanji minister se je opravičeval, ker nemški vojni zlo-

Randolph spet izvoljen za predsednika

Detroit, Mich., 23. sept.—A. Philip Randolph je bil ponovno izvoljen za predsednika bratovščine železniških postroškov na konvenciji. Ponovno so bili izvoljeni za podpredsednike Milton W. Webster, Bennie Smith, E. J. Bradley in C. L. Dellums, za tajnika-blagajnika pa Ashley L. Totten. Sprejeta je bila resolucija proti vojaški konspiraciji v mirnem času in zapostavljanju zamorcev v armadi. Druga resolucija z zahtevo, naj se razpusti kongresni odsek za nemške aktivnosti, je bila tudi sprejeta. Bratovščina je v članjenju v Ameriški delavski federaciji.

Vincent Cainkar mrtev!

Danes zjutraj (petek) ob 8:30, ko je bila Prosveta že v tisku, je prišla vest iz bolnišnice St. Anthony, da je gl. predsednik Vincent Cainkar podlegel težki operaciji. Do tega je gotovo pripomoglo dejstvo, ker se mu je razlil slepič in so nastale komplikacije. Na mrtvaškem odru bo ležal v dvorani SNPJ. Pogreb bo v ponedeljek ob 2. popoldne. Star je bil 69 let. Več v prihodnji izdaji.

Green oplazil senatorja Tafta

Obdolžil ga je
ustrahovanja
odvetnikov odbora

St. Louis, Mo., 23. sept.—William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je udaril po senatorju Taftu, republikancu iz Ohia in soavtorju protidelavskega zakona. Obdolžil ga je ustrahovanja odvetnikov federalnega delavskega odbora v zadevi mednarodne tiskarske unije.

Predsednik Truman je zadnji teden obdolžil Tafta, da je pritiskal na odvetnike odbora na konferenci v Chicagu, katero je on sklical. Udeležili so se je reprezentanti izdajateljev čikaških dnevnikov, proti katerim je tiskarska unija oklicala stavko. Taft je predlagal nadaljnje sodnijske akcije proti uniji.

Green je dejal, da je urad pravnega svetovalca delavskega odbora po čikaški konferenci maščevalno udaril po tiskarski uniji. Zahteval je od federalnega sodišča, naj spozna unijo za krivo kršenja injunkcije, ker vztraja pri zahtevi za priznanje zaprte delavnice v pogajanjih z izdajatelji listov. Taft-Hartleyev zakon prepoveduje zaprto delavnico. Odvetniki delavskega odbora so pozvali sodišče, naj prepove uniji plačevanje stavkovne podpore tiskarjem, ki so v stavki proti listom od novembra lanskega leta.

"Moje mnenje je, da se kaj silnega še ni pripetilo, odkar je Taft-Hartleyev zakon v veljavi," je rekel Green. "To je slučaj, ko delavski odbor zahteva od sodišča pomoč v razbijanju stavke tiskarjev. Izstradati hoče žene in otroke stavkarjev. Slučaj razgalja zlobno značilnost Taft-Hartleyevega zakona in veliko nevarnost, ki preti unijam. Zakon je vzpostavil vladno injunkcijo.

DRŽAVNO VRHOVNO SODIŠČE ODLOČILO V PRILOG UNJI

Perth Amboy, N. J.—(FP)—Državno vrhovno sodišče je odločilo, da se mora kompanija držati z unijo sklenjene pogodbe, čeprav uradniki unije nočejo podpisati zaprisežene izjave, da niso komunisti, kar zahteva Taft-Hartleyev protidelavski zakon.

Odločitev je podal sodnik Frederick R. Cole v konfliktu med Volco Brass & Copper Co., in mednarodno unijo Mine, Mill & Smelter Workers CIO. Odredil je, da se mora kompanija pogajati o meznem vprašanju z unijo.

Kompanija ima dveletno pogodbo z unijo. Ena provizija določa mezna pogajanja po enem letu podpisa pogodbe. Unija je odprla pogajanja 1. marca in takrat sta obe stranki sklenili dogovor, da bo vprašanje zvišanja plače predloženo posebnemu arbitražnemu odboru, ako se ne bosta unija in kompanija sporazumeli do 15. junija.

Po večtedenskih pogajanjih je kompanija ponudila neznatno zvišanje plače. Člani unije se ponudbo zavrnili. Kompanija je potem izjavila, da se ne bo pogajala z unijo, ker niso uradniki unije predložili zapriseženih izjav federalnemu delavskemu odboru, da niso komunisti. Zavrnili je tudi pritožbe unije proti kršenju določb sklenjene pogodbe. Na stran kompanije se je postavil federalni posredovalni odbor.

Odvetniki kompanije so pred državnim vrhovnim sodiščem trdili, da unija ne more reprezentirati delavcev pri pogajanjih, ker njeni uradniki niso podpisali izjave, da niso komunisti. Sodnik Cole je trditve zavrnil in odločil v prilog uniji.

Federalni posredovalni odbor se bo moral pokoriti odločitvi sodišča. Besednik unije je dejal, da bo morala kompanija plačati članom unije zaostalo plačo v vsoti okrog sto tisoč dolarjev.

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V Collinwoodu je umrl Louis Kariš, star 64 let, doma iz Vipave, v Ameriki 35 let, član društva 312 SNPJ. Tukaj zapušča ženo, dva sinova, dve poročni hčeri, tri vnuke in brata Josepha, v starem kraju pa tudi brata.—Po dolgi bolezni je umrl Joseph Avsec, star 53 let, doma iz Vinjara pri Bell cerkvi, Dolenjsko, v Ameriki 34 let, po poklicu masinist, član WOW. Tukaj zapušča ženo in več sorodnikov, v starem kraju pa brata in dve sestri.—Pri družini Albin W. Flaissman so se oglasile rojenice in pustile hčerko, pri družini Frank Pavlik pa prvorojenčka.—Iz bolnišnice se je vrnila Ana Urbanjica.

Nov grob v W. Va.

Manonga, W. Va.—Dne 13. sept. je umrla Anna Turkovich, stara 73 let, doma iz Šuplane pri Reki, v Ameriki 43 let. Zapušča sina in hčer, v Clevelandu, O., pa sestro Johano Ujčić in brata Josepha Bratoviča.

Iz Milwaukeeja

Milwaukee.—Josephine Peter-nel, članica ABZ, se je po dolgi bolezni vrnila iz bolnišnice, kjer je prestala težko operacijo na obistih.—Iz bolnišnice se je vrnila domov tudi Veronika Androjna, članica društva Vijolice 747 SNPJ, ki je prestala operacijo na žolčnih kamnih. Bila je že petič operirana, odkar je članica društva 747. Prijateljski obiski članov bodo v veliko tolažbo obema.—Poročila sta se Richard F. Klopch in Betty Joan Middleton. Zenin je član društva 747 SNPJ in bil zelo aktiven v mladinskem krožku 18. Želeli je, da ostane v naših naprednih vrstah in pripelje pod okrilje SNPJ tudi svojo ženo. Nesreča pa je hotela, da se je moral takoj po poroki podati v bolnišnico in se podvreči operaciji na slepiču.

Arabei napadli židovski konvoj

Tel Aviv, Izrael, 23. sept.—Arabei so iz zasede napadli židovski konvoj, ubili tri žide in ameriškega državljana. Napad je bil izvršen pri Latrunu. Konvoj je bil na poti iz Tel Aviva v Jeruzalem.

Zasedanje holandskega parlamenta

Haag, Holandija, 23. sept.—Parlament se je sestel na zasedanju v navzočnosti članov vlade. Zasedanje je odprla kraljica Juliana s prestolnim govorom. Racija more rešiti ekonomske in druge probleme.

Anglija podprla palestinski narčt

Arabske dežele
ne bodo priznale
židovske države

London, 23. sept.—Velika Britanija je podprla mirovni načrt za Palestino, katerega je sestavil švedski grof Folke Bernadotte, preden je bil zavrtno umorjen v Jeruzalemu. Zunanji minister Ernest Bevin je rekel v parlamentu, da je bil umor grofa obupen poskus za preprečitev uveljavljanja načrta. Bernadotte je bil posredovalec Združenih narodov v konfliktu med židi in Arabci v Palestini.

"Počastili bomo Bernadotta z odobritvijo njegovega načrta," je rekel Bevin. "Ne pričakujemo, da bo zadovoljil žide in Arabce. Svet ne more čakati večno, da se bodo židje in Arabci sporazumeli, ker takega izgleda ni. Palestinski problem bo morala rešiti generalna skupščina Združenih narodov."

Bevin je dejal, da njegova izjava ne pomeni, da bo Velika Britanija priznala Izrael, židovsko državo v Palestini. Držala se bo le zaključkov, ki bodo sprejeti na zasedanju generalne skupščine Združenih narodov v Parizu.

Pariz, 23. sept.—Člani ministrskega sveta so izjavili, da se strinjajo z nekaterimi določbami mirovnega načrta za Palestino. Odobravajo zlasti določbe o internacionalizaciji svetlišč v Palestini.

Besednik izraelske vlade je komentiral načrt. "Izraelsko ljudstvo ne odobrava določbe v načrtu, ki ogroža usodo 90,000 židov v Jeruzalemu," je dejal. "Po tej določbi bi bili židje odrezani od države Izrael."

Vodilni delegati arabskih dežel pri Združenih narodih so izjavili, da te dežele ne bodo nikdar priznale židovske države v Palestini. Dr. Charles Malik, libanonski delegat, je rekel, da je Palestina arabska dežela in da Arabci ne bodo sprejeli načrta, da se Palestina razdeli na dve državi—židovsko in arabsko.

KAVSANJE MED POVELJNIKI AMERIŠKIH OBOROŽENIH SIL

Washington, D. C., 23. sept.—Pred enim letom je kongres sprejel takozvani zakon narodne zaščite in s tem ustvaril enotno poveljstvo v okviru obrambnega departmanta, čigar načelnik je James Forrestal. Zdaj je očitno, da namen ni bil dosežen. Kavsanje med poveljniki treh branž oboroženih sil se nadaljuje.

Stroški vzdrževanja oboroženih sil so se dvignili. Požrli so čez tretjino federalnega proračuna. Nova agresivna letalska sila se je izmotala iz omrežja agentur in skuša dobiti vrhovno oblast. Njen vpliv je močan v kongresu.

Kavsanje med armado, mornarico in letalsko silo se je poostroilo in postalo draga stvar za davkoplačevalce. Konfuzija se je povečala, ne zmanjšala. Vojaške agencije so dvignile v zrak oblake prahu, ki prikrivajo ono, kar se v resnici dogaja. Duplikacije še obstajajo. Le-

Homatije v Franciji vznemirjajo sosede

Bojazen pred likvidacijo četrte republike.
Ostra kritika francoskih politikov

Bern, Švica, 23. sept.—Male države, sosede Francije, so zaskrbljene zaradi homatij in razpleta dogodkov v Franciji. Mnenje v Švici in drugih državah je, da je četrta francoska republika v nevarnosti likvidacije. V političnih krčih vidijo znamenja smrtnih agonije republike.

Opazovalci v Švici in Belgiji so uverjeni, da bo general Charles de Gaulle končno prišel na krmilo v Franciji. To mnenje prevladuje v Bernu in Bruslju. Opazovalci izražajo bojazn, da se bo socialni nepokoj povečal v Franciji, ako bo general prišel na krmilo, in da bo do bil odmev v sosednih državah.

Francija in Nemčija sta državi v središču Evrope. Opazovalci trdijo, da je zblizanje med njima potrebno in važno za padno Evrope. Značilno je, ker se je Francija prva izrekla za ustanovitev ustavne skupščine zapadne Evrope. Britska vlada je zila mrzel curek vode na francoski predlog.

Belgija, Holandija in Luksemburška so za ustanovitev zveze zapadnih evropskih držav, toda ne strinjajo se z igro francoskih

Turčija se pogaja z Ameriko

Washington, D. C., 23. sept.—Turška vlada se pogaja z Ameriko glede bojnih ladij. Turčija hoče dobiti dve ameriški križariki in pet rušilcev. Državni departament je zagotovil Turčijo, da bo dobila bojne ladje na podlagi ameriške vojaške pomoči, da bo ojačila svojo mornarico v Dardanelski ožini. Turčija se skuša zaščititi pred možnim ruskim napadom.

Churchill napadel delavsko vladu

London, 23. sept.—Bivši premier Winston Churchill je napadel delavsko vladu. Dejal je, da je njena krivda, da je Velika Britanija zabredla v resno ekonomsko krizo. "Velika Britanija dobiva pomoč od kapitalistične Amerike, katere sistem naši socialistični vladarji smešijo," je rekel Churchill.

Črta, da se Palestina razdeli na dve državi—židovsko in arabsko.

političnih strank. Ta igra se od-tuje v razbijanju šibkih francoskih koalicijskih vlad. Prizade-to ni samo francosko ljudstvo, temveč tudi ljudstva v sosednih državah.

Uverjeni so, da francoski politiki, čeprav so bili izvoljeni, ne reprezentirajo ljudstva. Glavno krivdo za homatije vračajo na francoske socialiste. List Volksrecht, uradno glasilo švicarske socialistične stranke, je objavil članek z ostro kritiko francoskih socialistov.

"Izgleda, da francoski socialisti ne morejo izvajati učinkovite in konstruktivne politike," pravi list. Slične kritike voditeljev francoske socialistične stranke so bile objavljene v belgijskih socialističnih listih.

Razgovori med Italijo in Francijo

Namen je ustano-
vitev carinske unije

Rim, 23. sept.—Razgovori med Italijo in Francijo glede ustanovitve carinske unije med državama se nadaljujejo. Grof Sforza, italijanski zunanji minister, je naznanil formiranje mešanega odbora, ki naj bi sestavil načrt za spojitve italijanske in francoske ekonomije.

Upanje je, da bo odbor dovršil delo v treh tednih, in da bo načrt predložen v odobritev članom italijanskega in francoskega parlamenta. Ena naloga odbora je usoglasenje vseh predlogov in sugestij ter odstranitev vseh zaprek, ki sedaj ovirajo izmenjavo blaga med državama. V odboru je 30 Italijanov in 30 Francozov. Vsi so veščaki o gotovih fazah problemov, ki so predmet diskuzij. Načelnik italijanske skupine v odboru je senator Giovanni Bertone, francoske pa poslanec Jean Leturneau. Grof Sforza je po formiranju odbora naglasil, da bo zapadna Evropa še mnogo let odvisna od ameriške pomoči. Podvzeti bo morala potrebne korake, da dokaže Ameriki, da je pripravljena neka storiti glede samopomoči.

Truman proglasil dan Združenih narodov

Washington, D. C., 23. sept.—Predsednik Truman je proglasil 24. oktober za dan Združenih narodov. To bo tretja obletnica ustanovitve mednarodne organizacije. Truman je poudaril v proglasu, da je Amerika za tesno kooperacijo z drugimi državami v prizadevanjih za mir, svobodo in pravičnost.

Skandinavske države se sporazumele

Stockholm, Švedska, 23. sept.—Važen korak v smeri vojaške kooperacije in skupne obrambe Švedske, Norveške in Danske je bil storjen na konferenci zunanjih ministrov teh držav v Stockholmu. Korak je v dosegi sporazuma o načrtih skupne obrambe. Naznanilo pravi, da bodo načrti predloženi v odobritev članom generalnih štabov.

Tri osebe žrtve orkana v Floridi

Miami, Fla., 23. sept.—Tri osebe so izgubile življenje v orkanu, ki je divjal v južnem delu Floride. Orkan je podiral hiše in uničeval citrusne nasade. Povzročena škoda se ceni na 25 milijonov dolarjev.

PROSVETA

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZVEZE
Sign of and published by Slovene National Support Society

Spodbuda in izobraževanje (Sloven Chicago) in Kanada \$0.50 na leto, \$0.50 na pol leta, \$0.50 na četrt letu in \$0.50 na šest mesecev. Cook Co. \$0.50 na leto, \$0.45 na pol leta in \$0.40 na šest mesecev. Subscriptions rates for the United States (except Chicago) and Canada \$0.50 per year, Chicago and Cook County \$0.50 per year, foreign countries \$1.00 per year.

Come along to the Slovene National Support Society in Chicago. We are looking for new members. We are looking for new members. We are looking for new members.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Novel na voljo, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Ubogi Jontez!

Ko je Bog delal ali ustvarjal človeka, je moral imeti brez števil modelov in vsakega je malo drugače ustvaril. Temu je prilil malo več pameti in značaja in razsodnosti in bojevitosti in še celo vrsto drugih karakteristik, drugemu zopet manj. Pri mnogih pa mu je manjkalo materijala, zlasti karakterskega in ustvaril je prave šlape. Napravil je tudi dosti vetrnjakov in poturic med vsemi narodnostmi. Kakor so protestanti, predstavniki 144 sekt iz vsega sveta, zadnjič ugotovili na svojem prvem svetovnem kongresu v Haagu, je tudi vsakemu izmed nas napravil kotiček za greh. In prvaki protestantov morajo že vedeti, kajti se ukvarjajo s teologijo.

Svet torej ni le cela mešanica narodov in ras, pa naj bo to že zasluga ali delo nekega nevrednega Boga ali Narave, marveč tudi velika mešanica raznobitnih karakterjev — v resnici toliko značajev in glav kolikor ljudi. Nekateri so kremeniti značaji, pošteni, njeni od nog do glave, po naravi in tudi po pridobljenem znanju razumni ljudje, ki ljubijo resnico in pravico in so se zanj pripravljeni boriti. Svojemu sočloveku so prej pripravljeni storiti dobro nego slabo, in to zlasti še, ako je vreden imena: človek.

Drugi so zopet — cela množica jih je v vsaki državi, v vsakem narodu — ki so bili ustvarjeni po vetru, s šibko hrbtenico ali tudi brez nje, z dvomljivim značajem ali tudi brez njega, lahko tudi z veliko dozo "jaza". Z drugo besedo: pravi vetrnjaki in oportunisti in domišljavci in strahopetci, ki se zaganjajo iz kota v kot kakor pijanec s prevetlico gobo, vselej pa gredo v smer, kamor veter piše ali kjer mislijo, da bodo našli najbolj varen in morda tudi najbolj gorak kotiček.

Zakaj pišemo to? Te misli so nam privrele v glavo, ko smo čitali neko jeremijado v Ameriški Domovini izpod peresa Ivana Jontez. On je bil nekoč v tako znanem "naprednem taboru", danes pa se suče in ministrira v taboru reakcije in dela štafeto onim, ki dan za dnem, leto za letom perejo domobrance in belogardiste in klerofašiste, za slepilo pa love coprnice in strašijo s — komunistizmom. Vse to pod krinko "demokracije", o kateri imajo toliko pojma in spoštovanja kakor vsi oni, ki po njej dan na dan teptajo.

Jontez, ki je bil nekoč tako "rrrradikal", da je leta 1933 (ali 1934) javno smiselil nekega socialista, ker je v svojem komentarju "pohvalil" Roosevelta, ker je v svojem govoru udrihal po "menjalcih v templju" in žigosal wallstreetarje, ker so bili deželo tako grdo zavozili — temu nekoč tako "junakemu" in "rrrradikalnemu" Jontezu se sedaj tresejo hlače, češ kaj bo, ker jo je "aktivna manjšina" pri naših družtvih in organizacijah s "sopotniškimi" listi vred tako zavozila, da nas ameriške Slovence — "razen katoliških" — specifično in vse tujezemce na splošno "ameriška javnost in ameriške oblasti smatrajo za pretežno protiameriški, prevratni element in del Stalinove pete kolone..."

Ta nekdanji "junaki" in "rrrradikalni" (zlasti pri "močni" pijanosti) Jontez se ne hudeje samo nad "aktivno manjšino" pri naših naprednih organizacijah, ki se je dala vpreči pred voz komunistične propagande, in nasleda "hipnotiziranim sopotnikom", marveč se zlasti joče nad "nebržno večino, ki dopušča, da jo manjšina predstavlja ameriški javnosti in napačni luči." Od te "zaspana, nebržna, mutaste večine je danes odvisno, ali se bo slovenski napredni element naposled rešil pečata nezvestobe in izdajalskih namerov, dokler je še čas, ali bomo morali vsi nositi posledice zablod aktivne manjšine v naših organizacijah..." (Podčrtanje naše.)

Res ubogi Jontez! Kot smo zapisali v začetku, je človeška družina velika mešanica po jeziku in rasi in polti in narodnosti in verskem ali političnem prepričanju, marveč tudi po značaju in vetrnjaku. Ni še tako dolgo, ko je bil tudi Jontez navdušen vsaj za "Tito" in junške partizane. Bil je toliko navdušen, da je celo spisal igro o herojski in neprimerni partizanski borbi. To je bilo poveda takrat, ko je bil ves svet — razen osi in Vatikana — navdušen za "Tito" in njegove partizane — yes tudi za Stalina in njegovo hrabro rdečo armado, ki je rešila z ameriško in angleško pomočjo ne samo Rusijo, marveč vso Evropo pred zmago nacističnega barbarizma in najbrže tudi Ameriko pred porazom. Sigurno je, ako bi ne bilo rdeče armade in Titovih partizanov, bi tudi nam prokleta slaba predla — Hitler bi bil danes gospodar Evrope! Zato smo bili hvaležni Stalinu in Titu! Vse to je zdaj pozabljeno in skoro dnevno čitamo, kako ameriška in nemška sodišča oproščajo ali mlo sodojijo nacistične velekriminalce, zlasti veleindustrijalce, ki se zopet vračajo na svoje stare pozicije.

Ubogi Jontez! In Sabci vsega tega ne vidijo, odnosno nečejo videti, marveč so se jim radi reakcionarnega vala v tej državi začele tresti hlače in so se obrnili po vetru. Drugače si tega ne moremo predstavljati, kajti Jontez in Sabci dobro vedo, da je danes "komunist", "rdečkar", potence tudi "špijon", "izdajalec", "nelojalnej", "Stalinov sopotnik" vsakdo, ki ne trobi v rog reakcije, v rog Wall Streeta in militaristov, ki deželo sigurno tirajo v propast in lahko v največjo katastrofo. Yes, sigurno tirajo deželo tudi v naročje fašizma. Če ne pride od tega, to ne bo zasluga raznih Jontezov in Sabcev in njim enakih med drugimi narodnostnimi skupinami, marveč onih elementov, ki se upirajo tej pogubonosni politiki.

In to je tisto, kar zamerimo Jontezom in Sabcem, ki intelektualno niso toliko omejeni, da ne bi vedeli, kam vodi sedanji reakcio-

To in ono iz Defroita

Detroit, Mich. — Prosveto čitam zelo rada. Večkrat si mislim, če ne bi imeli Prosvete in Proletarca, res ne bi vedeli, kaj vse se godi po svetu. Iz dopisov pa zvemo, kako se godi našim rojakom v različnih mestih in krajih. Danes sem se tudi jaz pripravila k pisanju tega dopisa.

Danes, 15. septembra, je minulo ravno deset let, odkar so mi odpeljali v bolnišnico mojega sina, dne 22. septembra je pa umrl. Ob smrti je bil v cvetju svoje mladosti, bilo mu je komaj 29 let. Kako škoda ga je bilo, posebno ker je tako ljubil življenje!

Ob njegovi postelji smo bili štiri dni in noči, ali zdravnik ga niso mogli rešiti smrti. Zalostno je bilo poslednje slovo, ko sem mu obtrkala zadnje solze. Kako hudo je bilo nam vsem! Zapustil je mlado in obupano ženo, sinčka in ostale. O vsem tem premišljam in ga pogrešam. Kako mi je hudo, ve le tista mati, ki je kaj takšnega že polzkusila. Počivaj mirno v črni zemlji, ljubi moj sin William! V mojem srcu še vedno živiš. Kjer koli vidim njegove tovariše, vidim v mislih tudi njega. Kako radi je bil vesel in prepeval, a grda narava ga je uničila.

Zvedela sem, da je Mrs. Frances Babich (Mezgec) resno zbolela. Ona je zapisničarka ženskega oddelka Slovenskega narodnega doma. Ona je naprednega mišljenja in aktivna, zato jo pogrešamo, zaeno pa želimo, da se ji čimprej povrne ljubo zdravje in pride zopet vesela med nas.

Sedaj je še vedno počitniška sezona in prišel nas je obiskat moj nečak Fred Culkar. On študira v Pittsburgu. Študije bo sklonil meseca januarja, nakar bo šel v službo. Ko mu je umrl oče, je bil star komaj eno leto in pol, nato pa še mati, ko mu je bilo pet let. Torej fant je imel težko življenje, kakor tudi vse njegove sestre in brata. Njegov oče je bil moj brat. Ob smrti je zapustil bolešno ženo in šest otrok. Najstarejši je bil tedaj star 16 let, najmlajši pa leto in pol, a že čez štiri leta je umrla tudi mati. Vsakdo si lahko misli, kako hudo je bilo družini. Otroci so drug drugemu pomagali, danes pa so vsi na dobrem stališču, najmlajši pa na najboljšem, ker je hodil najdlje v šolo. Fredie, želim ti mnogo sreče, ki jo zaslužiš!

Ob času tridnevne proslave SNPJ smo se dobro zabavali v Milwaukeeju, posebno ko smo gledali kosanje v žogometni tekmi med igralci iz Detroita in Pennsylvanije. Fantje so trpeli, mi pa smo jim ploskali in se zabavali z njimi. Le škoda, da so bili naši Detroitčani že prej preveč "kantavi", drugače bi najbrže odnesli prvenstvo v Detroit. Boste pa drugo leto, kajne, fantje!

Udeležili smo se tudi piknika v Pleasant Valley-parku. Bila je zelo velika udeležba v prostornem parku. Zabavali smo

narni politični tok. Ivan Jontez priznava med vrsticami, da vodi ta tok bodisi v čistokrvni fašizem ali pa v novo vojno katastrofo, ki bo na vsej črti pometa z vsemi demokratičnimi in kulturnimi vrednotami, zlasti s civilnimi svobodami in vključila deželo v čistokrvni fašizem ameriške sorte — v totalno reakcijo v službi monopolističnega kapitalizma, militarizma in imperializma. Na črti za te vrste totalitarski fašizem so že skoraj izdelani in bodo predloženi prihodnjemu kongresu.

Toda namesto da bi se tej perspektivi pldno uprli, dokler je še čas, dokler ni prepozno, se pa razni Jontezi in Sabci skušajo skriti pod mizo s tem, da so se zatekli v tabor reakcije, kamor zdaj skušajo povleči še one vetrnjake, omahljivce in plotovce, katere doseže njih glas, žrtve ogromne zastupiteljske kampanje pa še bolj potisniti v blato temnih fašističnih sil. In to je greh, katerega jim ne more odpustiti noben zaveden delavec, noben pošten demokrat ali socialist, ki ni udarjen s slepoto.

Mi se zavedamo, ako se bodo uresničili načrti reakcije, tedaj bo dežela čna sama velika ječa — enaka ječa kakor so bile fašistične države v Evropi ali pa Japonska. In ker tega ne želimo, se tudi borimo proti temu pogubonosnemu toku, dobro se zavedajoč, da je to veliko boljše vrste patriotizem in lojalnost napram deželi kakor pa "patriotizem", ki ga naglašata temna reakcija.

Dijaki in državljani v Havani, Kuba, protestirajo proti zvišanju cene na bilih. Obkrožili so bus, rekli potnikom, naj izstopijo, nato pa vozilo zažgali. Poročilo pravi, da je policija mirno opazovala ta in slična incidenta.

se pozno v noč. Spoznali smo se z bratoma Radelj, s katerima smo skupaj doma iz Višnje gore. Imeli smo si veliko povedati še iz starega kraja. Posebno dobro se spominjam Matije Radlja, s katerim sva približno enakih let in sva skupaj hodila v šolo. Oba sta "fajn" fanta!

Drugo leto bomo šli pa v Girard, O. Lepo je, da se je pričela zanimati naša mladina za SNPJ. Ima veliko zabave, mi smo pa ponosni nanjo. Le tako naprej!

Naj nekoliko poročam tudi o naših ženskah, kako se zabavajo in si delamo kratek čas. Skozi vso sezono smo balinale vsak petek zvečer. Imeli smo šest balinarskih skupin in se kosale med seboj. Sedaj pa smo končale, a zadnje nedeljo smo tekmovali z ženskim oddelkom Slovenskega delavskega doma z zapadne strani. Tako smo metale kroglice, toda krona je ostala pri ženskem oddelku SND na John R. Prav imenitno smo se zabavale. Da nam ne bi ženske z zapadne strani kaj zamerile, se pripravljamo še za drugo leto. Obljubile so, da bodo vso zimo balinale po snegu, tako da nas bodo drugo leto premagale. Seve, tudi me ne bomo počivale. Nekoliko šale ne škoduje. Prav zadovoljne smo, da pride-mo skupaj in se malo pogovorimo. V imenu ženskega oddelka Slovenskega narodnega doma se vam vsem skupaj zahvalujemo za vljudnost in udeležbo. Upam, da še nadalje ostanemo prijatelji, kakor smo zdaj.

Anna Travnik.

Pojdimo na delo za novo stranko!

Johnstown, Pa. — Zopet se oglašam v naši Prosveti, da širša javnost ve, da še živimo. Pa še kako smo živi! Tukaj imamo večje število političnih strank, in sicer demokratsko, republikansko in progresivno, v katero spadajo vsi naprednjaki. Nas vseh velika želja je, da bi ta stranka izšla iz volilnega boja kot prva stranka.

Zvedela sem, da so pričeli razpošiljati razna pisma stari social - demokrati. Priprana

sem, da je njih šud zman. Tisti, ki ne čitajo in nič ne slišijo, so najbrže za demokratsko in republikansko stranko, torej so zanje preveč rdeči tudi socialni demokrati. Oni, ki občutimo moč kapitalističnega biča, pa se slednjim le posmehujemo. Na misel so mi prišle besede Henryja Wallacea, ki jih je izgovoril na zgodovinski dan 7. marca v Yorku, Pa. Dejal je: "Ljudstvo je na pohodu in ni je sile na svetu, da bi ga mogla ustaviti."

Tudi neki trojci se ne bo posrečilo, zmešati slovenske naprednjake. Za to trojico bi bilo bolj pametno, če bi se pridružila nam, slovenskim progresivcem, in med nami naj pokaže, da je za proletarce. V slogi je moč! Sloga jači, nesloga tlači. Torej, kar v naše vrste pristopite, ker mi potrebujemo veliko naprednih mož. Naša zmaga bo tudi vaša zmaga, naš poraz bo tudi vaš poraz! Od delavske nesloge imajo koristi samo kapitalisti. Upam, da niste tako daleč prišli, da bi bili za kapitaliste, vsaj ste bili nekoč učitelji in kašpot v napredek. Ali smo se motili o vas?

Znano mi je, da bo volilo veliko ljudi za novo stranko. Naša naloga pa je, da se dobro organiziramo v vseh okrajih in da imamo v vsaki wardi zastopnika, da prepreči zavrnjenje naših glasov. Komur je drag mir in dobrobit delavskega razreda, bo sodeloval s progresivno stranko in se udeležil vsake seje.

Sedaj je čas, da delamo za mir in ne tedaj, ko bo že prepozno! V primeru nove vojne, katero bi radi zopet zanetili ne-nasitni kapitalisti, in da postane žrtev tvoj sin ali vnuk, ne joči, ampak moško priznaj, da si tudi ti zakrivil vojno, ker se nisi boril za mir in volil za stare stranke. Torej, prijatelj, sedaj je čas in se pridruži nam ter naredi svojo dolžnost v borbi proti vojni, draginji itd.

S ponosom lahko zapišem, da je le malo članov SNPJ, ki ne

Slavkarji unije voznikov ADF v New Yorku dovažajo mleko po mestu in skrbijo, da je zaloga mleka zadostna kljub obstoječi stavki. Kompanije so vložile tožbo za tri milijone dolarjev proti uniji, češ, da so njeni uradniki krili Tait Hartleyev zakon.

bi spadali v vrste zavednega delavstva. Ponosni smo lahko na naš glavni odbor in na našo organizacijo.

Naše društvo Adria št. 3 SN-PJ je v Johnstownu prvo oralo ledino za napredek delavstva. Našim pionirjem je bilo težko v tedanjih časih, toda s pogumom so šli naprej in poraza niso poznali. Tako se bomo tudi mi pogumno bojevali in če bo treba tudi umrli za naše ideale. Kakor pred 44 leti, tako je še danes naše društvo eno najbolj naprednih v SNPJ. Naše članstvo je lahko ponosno na svoje društvo.

Kakor sem že omenila zadnjo sredo, bo društvo priredilo domačo zabavo. Udeležite se je v velikem številu. Za ples bo igral Louis Hribar.

Mary Vidmar.

Preprost narod rad vidi svojega junaka v uniformi

Bellingham, Wash. — Naj mi bo dovoljeno, da tudi jaz izrazim svoje mnenje glede maršala Tita in njegove maršalske uniforme in hrastovega peresa, ki je znak komandanta jugoslovanske vojske.

Nekateri Slovenci so se v Prosveti spotaknili, češ da se Tito preveč kaže v maršalski uniformi, da išče časti, kar ni preveč demokratično... Tako se tola-mači tisto zbadanje.

Mi, ki smo se po dolgih letih poameričanili, ne razumemo stališča maršala Tita, kateri ni ameriški vodja, pač pa jugoslovanski. Preprost jugoslovanski narod rad vidi svojega Tita, junaka, v uniformi, prav tako kot so zbadljivci radi videli svoje sinove v uniformi, ko so prišli na dopust. In če je bil sin poročnik, toliko bolj je bil njegov oče ponosen nanj in nič kolikokrat je povedal v javnosti, da smo ostali Slovenci vedeli, da je dopisnikov sin poročnik...

Tudi jaz sem rad videl mojega sina v uniformi. Torej prav tako kot smo mi radi gledali svoje sinove v uniformah, prav tako radi vidijo v uniformi svojega junaka jugoslovanski narodi. Bosanci, Črnogorci, Srbi in tudi Hrvati na splošno bi zamerili svojemu junaku, če bi bil v civilni obleki. Jugoslovanska inteligencija ne sodi tako, dočim preprosto ljudstvo hoče, da nosi uniformo.

Rečem še samo to: Mednarodni položaj je tak, da je še vedno uniforma v veljavi.

Slišimo in čitamo, da so ameriški kapitalisti napravili lansko leto 17 bilijonov dolarjev dobička. Kam vodi vse to? Ameriškiemu ljudstvu so vzeli 17 bilijonov, kljub temu bo pa ponovno volilo za te monopoliste. To so bolj važne stvari za diskuzijo kot pa Titova maršalska uniforma. George Gornik.

Kolo časa se vrti...

Timmins, Ont., Kanada. — Na-ročnina mi je potekla, zato je moja dolžnost, da jo poravnam. Prosveto radi čitamo, vsaj nam prinaša novice o svetovnih dogodkih, kakor tudi drugo gradivo.

Težki so sedanji časi, vseeno se obrača v našo popolno zadovoljstvo. Pelin je grenak, pa ga vendar priporočajo za zdravilo. Kdo bi mogel opisati sedanost in preteklost? Ni peresa, ki bi lahko to storil, vendar pa dobri ljudje ne klonijo, čeravno so vi-harni dnevi. Ne obnavljanje Nemčije in graditev nemških to-varen, ne pomilostitev morilcev, ne zagovarjanje držav, ki so mo-rile in požigale, da ne plačajo vojne odškodnine, ne bo pomagalo, da ne bi prišla pravica v ospredje.

Da, kolo časa se vrti in po-mandra take, ki igrajo vloge dvorskih norcev. Na misel mi pride Mussolinijev sin, kateri je zapisal v svoj dnevnik: "Moje življenje je kot igra. Največje veselje občutim takrat, ko reže moje letalo zrak in na zemlji zagledam množico ljudi, ki be-žijo v gruči kot mravlje, jaz pa vržem bombo med nje." Nje-gova igra pa se je končala—le-talo je treščilo na tla in ni bilo več sluha o njem. Narod se je globoko oddahnil. To je narod, kateri si sam izbira svoje vodi-telje.

Zgodovina prča, da brez na-roda ne more biti nihče gospo-dar. Ako pa naši voditelji niso dobri, jih zavržemo ali pa sami odpadejo stran kot zrele hruške.

Včasih sem čitala, da so biko-borci razgrnili rdeče cunje in biki so noreli kot biki. Jaz pa sem bila najbolj žalostna, kadar mi je mati vsilila rdečo obleko, ko sem šla v šolo. Purani so šli za meno-j-in-kričali: "Udr-ga udr-ga." Ana Starich.

Konvencija Minnesot-ske slovenske zveze

Eveleth, Minn. — Minnesot-ska slovenska zveza je imela svojo letno konvencijo pred-zadnjo nedeljo, katere se je vršila v dvorani društev SNPJ v Evelethu. Konvencija je bila zaključena z velikim banketom v klubovih prostorih Ameriške legije.

Prihodnja konvencija Minne-sotske slovenske zveze se bo vršila drugo leto v Gilbertu. Na konvenciji so bili izvoljeni sle-deči uradniki: Vida Ponikvar, predsednica, Joseph Orehek, prvi podpredsednik, Anna Krall, druga podpredsednica, John Vi-rant, tretji podpredsednik, Ted Suknovich, četrti podpredsed-nik, A. I. Lopp, peti podpredsed-nik, Frank Intihar, tajnik, Frank Tekautz, blagajnik, Louis Govze, zapisnikar.

Poročevalec.

Henry Wallace na shodu Ameriškega slo-vanskega kongresa v Chicagu

Chicago. — Kakor je našim ro-jakom znano, se bo konec tega tedna vršilo zborovanje Ameri-škega slovenskega kongresa v hotelu Stevensu. Zborovanje se bo pričelo v petek in končalo v nedeljo zvečer.

Ob tej priliki se bo vršil tudi velik shod Ameriške-slovenske-ga kongresa v Chicago Civic-opert, in sicer v nedeljo, 26. sep-tembra, začetek ob dveh popol-dne. Na tem shodu bo govoril tudi Henry Wallace, predsedniški kandidat progresivne stranke.

Na tem shodu bo govoril tudi znani novinar in radijski ko-mentator Johannes Steel. Mr. Steel se je pred kratkim vrnil iz Evrope, kjer je proučeval go-spodarske in politične razmere, o katerih bo poročal delegatom in drugim posetnikom tega shoda.

Poleg govornikov bo na spo-redu tudi več glasbenih, plesnih in pevskih točk. Chicago Civic-opera je na Madison st. in Wacker Drive. Odbor.

ZIVLJENJE KOREJCEV V AMERIŠKI CONI

Policija in gangstrske tolpe so popolni gospodarji stradalajočega prebivalstva, ki je prepuščeno terorju in mukam po vzorcu nacističnih in fašističnih metod

Ko je na Daljnem vzhodu mrknilo v vojni vihur krvavo-rdeče sonce, simbol japonskega cesarstva, in so bile poražene mikadove armade, pregnane z azijske celine, so Korejo zasedle zmagovalne vojske zaveznikov. Severni del dežele so zasedli Rusi, južni del pa Američani. Koreja je bila tako rešena japonskega jarma, a s tem se Korejcem vremenoma še niso zjasnili. Nad nje so prišle nove nadloge: lakota, gospodarski razkor, politične zmede, teror in korupcija. Razmere v Koreji slika ameriški pisatelj Youngs Hill Kang, ki je preživel poldrugo leto v južnem delu dežele, zasedene po ameriški vojski, v jako temnih barvah.

Za teror, ki vlada v Koreji, —pravi pisec med drugim—ne smemo grajati samo ameriške vojske uprave, temveč so zanj v prvi vrsti odgovorni nekateri politični voditelji, ki so prevladali lastni narod kakor tudi po veljivosti ameriške vojske. Del odgovornosti odpade na ameriške misijonarje, ki so kot svetovalci vojaških oblasti nespametno pripomogli, da so prišli do oblasti reaktorji. Mnogi med njimi so prej z vnmemo sodelovali z Japonci, sedaj pa bogatijo s "sodelovanjem" z Američani. Del krivde nosi končno tudi zunanje ministrstvo Združenih držav, ki določa smernice politike vojske uprave v Koreji. Vojska uprava bi sicer lahko popravila zlo, ki ga povzroča začasna vlada Koreje, toda ne stori tega, ker se je nespametno obvezala, da ne bo posegala v notranje zadeve dežele.

V Koreji vlada lakota, ljudstvo na splošno hudo trudi. Izjemo v tem pogledu tvorijo le politiki in izsiljevalci. V severnem delu Koreje, ki se razprostira severno od 38 vzporednika in ki ga imajo zasedene Rusi, živi 9 milijonov prebivalcev. Tu se nahajajo vsa rudna bogastva, tu so osredotočeni vsi viri električne energije, to so najboljše ribiške lovišča v deželi. Toda vojska zasedbena meja o nemogočo prebivalcem severnega dela dežele vsako zamenjavo blaga z južnim delom, ki je izrazito poljedelskega značaja.

Stiska za živila je velika in riž, glavna hrana Korejca, je tako strogo raciniran, da ga odpadne v mestih na vsako družino okoli 20 kg na leto. Sicer se riž prodaja večinoma na črni borzi po oderuških cenah, pa tudi tu ga je že v pomladnih mesecih začelo primanjkovati, tako da bodo morali milijoni ljudi še več mesecev trpeti črno lakoto, kajti nova žetev riža bo šele v septembru.

Po politični opredelitvi so Korejci na severu pretežno levčarji, na jugu pa pretežno desničarji, odnosno pripadniki zmernih političnih struj, ki jim pa odrekajo pravico do kakršne koli javne propagande in so zaradi tega, isto tako kot komunisti, prisiljeni delovati podtalno. Preganjajo jih kot komuniste, čeprav so v bistvu samo nasprotniki samopadne diktatorske vlade. Zaradi tega jih zapirajo in mučijo ali pa kar enostavno morijo. Naravno je, da pridobivajo komunisti med temi ljudmi čim dalje več pripadnikov. Ustrahovalne metode začasne vlade se najbolj zrcalijo v dejstvu, da je komisija Združenih narodov, ki je imela pokroviteljstvo nad zadnjimi volitvami, sama priznala, da so svobodne volitve v takšnih razmerah skoraj nemogoče. Mogotci začasne vlade in njihovi prijatelji, ki so si izrabljali ameriško vojaško vlado, nagrabili ogromna bogastva, bi pri svobodnih volitvah gotovo propadli. V Seoulu, glavnem mestu Koreje, sme na pr. vsak Korejec po zakonu imeti le samo eno hišo, v resnici pa jih imajo po več. Neki visok uradnik jih ima kar dvanajst, vsako pod drugačnim imenom. Neki drugi politični mogotec si je v istem kratkem razdobju "prihranil" več milijonov dolarjev. Njegov prijatelj, trgovec, si je nagrabil ogromno premoženje s prodajo raznega blaga, ki ga je zapustila japonska vojska. Mož je to blago prodal za dvanajststokratno dobiček! Sploh je vsakomur, ki ima

okovanimi čevlji ter suvanja s pestmi.

V Koreji si delavci pri srečanju preprosto zasepečejo v pozdrav vprašanje: "Ali ste že čuli o znanu N.? Preteklo noč so ga 'sneli'".

Marsikateri poštnjak, ki so ga tako "sneli", je izginil brez sledu. Nekateri, ki prestopajo policijsko "zaslišanje", se vrnejo čez nekaj tednov kot pohabljeni, ki se čisto nikoli več ne opomorejo.

Policiji vneto pomagajo posebne vrste gangsterji, tolpe mladih pretepačev, ki se zbirajo v raznih političnih organizacijah, kot so na pr. "Neodvisna mladina". "Skupine mladih mož za Korejo" itd. Kaj so ti ljudje, to je najbolj jasno označila vojaška uprava samo, ko je nedavno razpustila eno silno organizacijo zaradi "nasilnih dejanj, ustrahovanja, terorizma in gangsterstva". Ti korejski pretepači hodijo po stopinjah italijanskih fašistov in nemških nacistov in so se kajpada tudi osvojili njihove metode: ugrabljajo ljudi, jih mučijo, morijo in so pri vseh nečednih poslih zvesti pomagači policije. Tudi ženske se zbirajo v silnih organizacijah in z vso vnmemo posnemajo svoje moške pajdase.

K nadlogam, ki tarejo Korejce, je treba še prileti: inflacija. Predno so Japonci zapustili deželo, so natisnili na milijone korejskih dolarjev in jih spravili v promet. Na ta način je ob koncu vojne denarni obtok narasel na okoli 19.400.000.000 dolarjev. Ta denarna poplava je povzročila silno dražnjo in neznansko gospodarsko zmedo. Cene so švigle v bajne višine in se za nekatere vrste blaga povisale do stokrat in še več. Moški površnik stane na pr. 50.000 korejskih dolarjev, par slabih čevljev 3.000 dolarjev, kosček mila 150 dolarjev, krožnik juhe 100 do 200 dolarjev. Plače seveda niso sledile temu akrobatičnemu dvigu cen. Povprečna plača uradnika znaša okoli 2000, delavca pa okoli 1500 dolarjev mesečno.

Najbolj cenjeno plačilno sredstvo je cigareta, ki stane 70 dolarjev komad. Bankovcev po 5 10 dolarjev sploh ni opaziti v prometu, ker za tako majhen denar pač ni mogoče ničesar kupiti.

Inflacija bo skofo gotovo upropastila južno Korejo, če je že ne bodo reakcionarni politiki. Na vsak način bo nova poštena vlada, ki bo prej ali slej pač morala priti do oblasti, imela dolga težka naloga; morala bo ne samo obnoviti razdejano gospodarstvo dežele, marveč tudi prepovedati vse javno življenje, ki je zaradi korupcije in terorja v strašnem razkroju.

ZDRAVILNA MOČ SONCA

Sončne kopeli so poznali že stari narodi. Sončni žarki in čistost zraka. Vpliv sonca na naše telo.

Kar splošno je že mnenje, da je naše sonce svetloba in tople, vendar pa se še ni kmalu tako uresničil izrek modrega rabina Ben Akibe: "Nič ni novega pod soncem", kakor prav pri uporabi sončnih žarkov za zdravljenje. Nesporo dejstvo je namreč, da so poznali že narodi starega veka zdravilni vpliv sončnih žarkov in so se posluževali že davno pred Kristusom tega načina v zdravljenju.

Do malega val narodi starega veka so poznali zdravilni vpliv sončnih žarkov. Nekaj so nam o tem zapisali učitelji in modrija tistih dob, nekaj dokazov pa so nam prinesla izkopavanja starin. Grki so uporabljali sončne kopeli tako, da so ležali goli na ravnih strehah in terasah. Izkopavanja v Epidauru so odkrila poleg svetlišča posvečenega bogu zdravilstvu Askulapu, dolgo galerijo, ki je vezala poleg zgrajene bolniške sobe. V razkritih Pompejih vidimo, da je bilo sončno kopališče, imenovano solarij, zgrajeno pri vsaki hiši.

Ko je zagospodovalo rimsko sveto krščanstvo in razrušilo paganska svetlišča, so propadle tudi te higienske naprave in šele osemnajsto stoletje je prineslo zopet soncu njegovo slavo. Od sedaj se je zelo poglabilo spoznanje o zdravilni moči sonca.

Iz neokretnih padarskih rok je prešlo sončno obsevanje v večje zdravniške roke. Danes ga pa uporablja veda kakor kak drugo zdravilo, saj pa tudi vpliva skoraj tako na bolnika kakor druga preizkušena zdravila.

Popolnoma samo ob sebi umevno je, da je šlo vzporedno s spoznanjem tudi poljudno poučevanje o vrednosti zdravilne moči sončnih žarkov. Znano je, da stalno narašča število navdušenih častilcev sončnih kopeli v prosti naravi in tudi ultravioleto obsevanje se čim dalje bolj uveljavlja. Še častilci sonca starih dob niso obhajali svojih obredov pobožneje kakor ti zagovorniki novega zdravljenja. Velika večina ima ob sončenju je koristi. Kakor pa povsod drugod, tudi tukaj škoduje pretiravanje, ki je zahtevalo celo smrtno žrtve. Opekline od sonca so bile prej prav redna prikažen le v poletju in vsak tedaj je prinesel celo kopo opečenec, ki so se preprosto ali predolgo sončili. Danes pa opazimo vse leto slične pojave, ki prihajajo od tega, da uporabljajo bolniki umetno višinsko sonce, ki proizvaja ultravioleto žarke tudi brez zdravniškega nadzora.

Posledice so iste pri naravnem sončenju ali pa pri umetnem višinskem soncu, le s to razliko, da je pri naravnem sončenju prizadeta plošev večja. Zdravniki so bili zato prisiljeni svari pred pretiranim sončenjem.

Vsak človek ima neko določeno občutljivost za sončne opekline, ki je odvisna povsem od barve, debeline in tolaže kože posameznika. Narava je položila v globlji del kože povrhnjice tak "svoj" celic, ki vsebuje neko barvilo. Prav te celice so glavno branilo pred sončnimi opeklinami. Temnopoltni imajo več tega barvila kakor svetlokožci, ti pa več kakor rdečelasci. Vendar lahko opazujemo, da se ravna občutljivost za sončni palež prav po teh stopnjah. Z drugimi besedami: čim temnejši je kdo, tem manj je občutljiv za sončne žarke.

Dvoje je tu skrajnih mej: na eni strani afriški črnci, na drugi albin. Zamorec ima debelo kožo, ki vsebuje zelo mnogo kožnega barvila, kar je nemara posledica stoletnega življenja na hudem soncu. Albini so pa taki ljudje, ki že od narave nimajo prav nikakega barvila ne v koži ne v laseh in tudi v očeh ne. Zato so silno občutljivi za sončno svetlobo in se je morajo vedno čuvati.

Tudi debelost kože je kaj različna pri raznih ljudeh. Temnopoltni imajo navadno debelejši, pri svetlokožcih in rdečelascih pa je vedno tanjša in so njeni nosilci zato občutljivejši za pa-

Slovenska narodna podpora jednota
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odbor:
VINCENT CAINKAR, gl. predsednik, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDEN, gl. tajnik, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAN, gl. pomočnik tajnika, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, gl. blaginjak, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VROHOVNIK, direkt. mlad. oddel., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj Prosvete, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik Prosvete, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Podpredsedniki:
RAYMOND TRAVNIK, prvi podpredsednik, 1255 Middlepark, Dearborn, Mich.
JOSEPH CULKAR, drugi podpredsednik, 417 Woodland Ave., Johnston, Pa.

Distributni podpredsedniki:
JOHN V. CEBULAR, prvo okrožje, 2138 Shallick Ave., Philadelphia 34, Pa.
FRANK GRADISEK, drugo okrožje, Box 88, Hermant, Pa.
JOSEPH F. PRANIKAR, tretje okrožje, Box 216, Hartwood, Pa.
JOSEPH FIFOLT, četrto okrožje, 1237 E. 90th St., Cleveland 3, Ohio
JOHN SPILLAR, peto okrožje, 5918 Randall St., St. Louis 18, Mo.
URSULA AMBROŽIČ, šestno okrožje, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
JOHN PETRITZ, sedmo okrožje, 2420 Carmona Ave., Los Angeles 18, Calif.
FRANK POLJAK, osmo okrožje, 203 2nd St. W., Roundup, Mont.

Gospodarski odbor:
MATH PETROVICH, predsednik, 261 E. 120th St., Cleveland 10, Ohio
VINCENT CAINKAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDEN, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB EUPAN, 1400 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
RUDOLF LIECH, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
DONALD J. LOTRICH, 1237 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.

Poradni odbor:
ANTON SHULAR, predsednik, Box 27, Arma, Kansas
JOSEPH V. TARKENT, 215 Teller St., Limerick, Pa.
ANDREW VIDRICH, 709 Forest Ave., Johnston, Pa.
JOHN KORI, SR., 208 No. 62nd Ave. W., Duluth 7, Minn.
CAMILUS EARNICK, 2004 W. 67th St., Cleveland 3, Ohio

Nadporni odbor:
FRANK KATZ, predsednik, 2651 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL R. KUMER, Box 84, Universal, Pa.
MATTHEW J. TURK, 2646 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LOUIS KAPFELS, 18301 East Park Drive, Cleveland, Ohio
ANDREW GRUM, 17185 Snowden, Detroit 21, Mich.

tene v svojem delovanju in tudi sruči škodujejo.

Da se izognemo tem posledicam, je priporočljivo postopoma se sončiti, to se pravi od kraja ne uživati sončenje nad četrt do pol ure in ga šele pozneje raztegniti. Žal pa mnogi nimajo časa, da bi se držali teh pravil, temveč so prisiljeni jemati zdravilo sončnih žarkov v večjih dozah. Tem bi svetovali tole:

Priporočljivo je dva ali trikratno poskusno sončenje. Potem bomo videli, kako daleč smemo iti. Vsak bo dovolj ogorel, če se sonči le tako dolgo, da začne koža malce peči. Posebno svetlokožci bodo imeli kmalu dovolj. Vedno pa moramo zaščititi kožo z lahko prevleko, še predno opazimo palež. Kdor ima svetlo tenko kožo, bo storil prav, če se namaže s kako priznano kožno kremo, ki se dobi v lekarnah. Te kreme vsebujejo kemične snovi, ki do neke mere zabranjujejo ultravioleto žarkom prodiranje v kožo. Pa tudi znani ameriški rumeni lanolin je prav dober za to. Sloj masti bo na zagorelem telesu vedno varoval kožo pred kakim hudim sončnim paležem.

V Bosni

so izročili prometu novo gozdno železnico Dubočica - Careva - Čuprija. Proga je 16 km dolga, pozneje jo bodo pa še podaljšali. Graditev je bila precej težavna. Med drugim so morali zgraditi 83 m dolg in 23 m visok most.

Prva obdelovalna zadruga v Beli Krajini ima vse pogoje za nadaljnji razvoj

Ljubljana. — Ob cesti Metlika — Adlešič tik ob Kolpi leži prijazna večja vas Griblje, pri kateri so se v času osvobodilne borbe spuščala zavezniška in naša letala. V tej vasi se je letos spomladi 5 posetnikov oddolilo, da vstopijo v vsem živim in mrtvim inventarjem v zadrugo. Seveda začetnih težav ni manjkalo zaradi neuredenosti zemljišč in drugih neštetihih zaprek, vendar vse to ni moglo preprečiti, da ne bi mlada zadruga pokazala tudi že svoje prve uspehe. Tako so zadrugniki pravočasno poželi s samozveznikom oves in tudi ostala poljska dela so točno izvršili po določenem planu. Skupaj so kontrahirali vse svoje presežke, prav lepe vsote pa bodo dobili za zelenjavo, ki jo bodo po večini prodali po vezanih cenah, da bodo imeli bone za nakup raznega poljskega orodja za svojo zadrugo po nižjih enotnih cenah. Z načinom dela in nagrajevanja so prav zadovoljni. Tisti neumni Tomaži, ki so računali, da se bodo zadrugniki, če ne prej vsaj pri delitvi pridelka skregali, danes že drugače gledajo za zadrugo in pravijo, da se bodo tudi sami vključili. O krajni ljudski odbor v Črnomlju pomaga zadrugi v vsakem oziru. Omogočil ji je, da je dobila dobrega plemenskega bika in merjasca, ki sta bila v tem

kraju nujno potrebna. Težave ima zadruga zaenkrat še tudi zaradi pomanjkanja skupnega hleva, vendar imajo že zakoličen prostor, kjer bodo takoj začeli graditi hlev za 100 glav goveje živine. Za vodstvo administracije v zadrugi so poslali na 3 mesečni tečaj na Štajersko nekto tovarišico, ki je napravila izpit z odličnim uspehom.

S pravi načrtni skupnim delom bodo zadrugniki začeli šele sedaj, ko bodo sejali ozimno žito, kajti lani je vsak posameznik sejal še za sebe. Zadruga se bo v celoti vključila v borbo za večji hektarski donos. Največjo pažnjo bodo posvetili povzdigi živinoreje, prasičere in gojenju zgodnje zelenjave, za katero so tu zelo ugodni pogoji. V jeseni in pozimi si bodo skušali s pomočjo ljudske oblasti priskrbeti potrebne stroje, tako da bodo delo v prihodnji spomladi steklo z vso intenzivnostjo. Zadrugo vodi danes agilni predsednik tov. Segina. Inicijator vsega naprednega gospodarstva v tej vasi je tov. Miha Sterk, ki ima tudi največ zaslug, da je prišlo do ustanovitve prve kmečke obdelovalne zadruga v Belokrajini, ki bo v bližnji bodočnosti, postala zgled sodobnega naprednega kmečkega gospodarstva vsem ostalim vsem v deželici našega partizanstva.

Zastopstvo ameriških pristaniških delavcev o svojih vtisih iz Jugoslavije

Beograd. — Delegacija Mednarodne zveze pristaniških in skladišnih delavcev Amerike iz San Franciscia, ki je članica Kongresa industrijskih organizacij, je prišla na potovanju po Evropi 31. julija tudi v našo državo, kjer se je mudila do 8. avgusta. V tem času je obiskala poleg Beograda tudi Reko, Opatijo in Arandelovac ter jo je sprejel tudi maršal Tito. Seznani se je z delom Enotnih sindikatov Jugoslavije in z naporu delavskega razreda in delovnega ljudstva za zgraditev socializma v naši državi. Pred odhodom iz Jugoslavije je poslal predsedniku Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije Djuri Salaju pismo, v katerem je med drugim rečeno:

"Ob našem odhodu iz Jugoslavije izražamo globoko hvalečnost voditeljem Enotnih sindikatov Jugoslavije za redko priliko, ki so nam jo nudili s tem, da smo mogli proučiti življenjske in delovne pogoje našega delovnega ljudstva. Rezultati, ki ste jih dosegli pri izgradnji, ki smo jo mogli ugotoviti povsod, kjer smo bili, so napravili na nas zelo globok vtis in uživa na našem mnenju delovno ljudstvo Jugoslavije začetno v okviru socialnega zavarovanja, ki spada v vrsto najnaprednejših na svetu. S tem vam tolačimo čustva članov naše zveze in zagotavljamo, da vam bomo nudili polno pomoč v nadaljnji veliki borbi za ohranitev miru. Naše bivanje v vaši državi je bilo prekratko, da bi se mogli natančneje spoznati z vašimi razmerami, vendar pa smo spoznali toliko, da zapuščamo vašo državo s trdnim prepričanjem, da bodo narodi Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita izpolnili in presegli naloge vašega petletnega plana pred postavljenim rokom.

Na koncu se vam zahvaljujem, ker nam je bila dana možnost, da smo bili sprejeti pri maršalu Titu, katerih trenutkov ne bomo nikdar pozabili.

V imenu Mednarodne zveze pristaniških in skladišnih delavcev Amerike: Giulian Hapan, Hermann Steiweller, Joran Gruber in Donald Brown."

Ustanovitev glavne direkcije za elektroindustrijo LRS

Ljubljana. — Vlada LRS je izdala uredbu, po kateri se pri ministrstvu za industrijo in rudarstvo ustanovi glavna direkcija za elektroindustrijo LRS kot operativni upravni organ za elektroindustrijska podjetja republiškega pomena. Minister za industrijo in rudarstvo bo odredil, katera podjetja pridejo pod operativno upravno vodstvo nove direkcije.

V Prosveti so danes svetovne in delavske vesti. Ali ti čitate vsak dan?

